

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Manier om die Zaaylingen op te kweeken, die men wil Enten

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

de kleine Zaaylingen te doen, maar zy kunnen se geen grooter kwaat doen, want door dit middel groeijen zy in der daad dat men 't zien kan, maar de struyk groeid daarom zo gaauw niet, en zy blyven altyd dun van Stam, zo dat zy naauylks over end kunnen staan: Het Tweeden is, de Penwortel af te snocijen, op dat zy te beter haar wortels uitbreiden, en te sterker werden. Het Derde, met ouwe Mest te mesten onder en boven de wortels, op dat de hairwortels, en de gezegde kleine zappige wortels een beter voedzel nemen, en door dit middel de boom voortsetten. En eindelyk het Vierde, in April, Juny, September, en November te spitten. Dit moet men zo drie Jaar na malkander doen, en niet affnocijen als na dat zy sterk groeijen, en al vervolgens, tot de tijd, dat men ze op haar plaats wil stellen, dan moet men ze voorts affnocijen, op de vereiste hoogte. Ziet daar hoe men de Zaaylingen van Appelen moet regceeren, die men uit de natuur wil optrekken en niet Enten.

LEERLING.

Is 'er meer moeite om de Zaaylingen van Peeren aantekweeken als van Appelen?

ERVAARE.

Neen: want men moet ze op de zelve wys regceeren als de Appelboomen die men wil Enten, nadien zy altemaal gelyk ik gezegt hebben, na 't wild trekken, daarom moet men die niet uyt de natuur aan kweeken gelyk de Appelboomen, maar Entstammen van maken, die uitstekend goed voor hoog-stammen zullen zyn.

IV. HOOFDPUNT.

Van de manier om de Zaaylingen op te kweeken, die men wil Enten.

LEERLING.

MYn Heer, UE heeft my geleerd, dat men de Zaaylingen in Maart moet affnocijen, die men Enten wil, zou het niet goed zyn, die in de staat te laten gelyk de anderen?

't Is

ERVAARE.

't Is zo' absoluut noodzakelyk niet, als zy maar wel behandeld werden, zo kan het ent op het oude hout wel slagen, maar het vind beter overeenkomst en eigenschap op het nieuwe, daarom zou ik goet agten, die affnoeijen, op dat ze nieuw hout schieten zouden, dat te sterker komt, om dat het zapliever door dit nieuwe hout gaat, als door het oude. De natuur bevestigt ons deze waarheid klaarlyk, als zy al haar kragt en poging gebruikt, om zig te behouden, en om altyd het beste en het edelste voort te brengen, deze stam verlatende als een deel, dat na moeite die het heeft om van haar swakheid optestaan, of gered te werden, nieuwe looten in haar plaats tragt voort te brengen, door welkers middel zy haar einde of oogmerk zou kunnen bereiken.

LEERLING.

Na deze Redenen beken ik, dat men die moet affnoeijen, maar ik verfoek UE, my de manier te leeren, om deze nieuwe looten te behandelen, en te onderhouden.

ERVAARE.

Wy hebben onderfeld, dat men de Zaaylingen in de maand van February in de Entery moet stellen, en in de volgende maand van Maart affnoeijen, indien men die Enten wil, dewelke een deel nieuwe looten zullen uytfschieten by aldien zy behandeld werden, op de manier als ik u gezegd heb. Maar ziet weltoe, dat gy 'er geen een van weg neemt; om twee Reedenen. Eerft om dat de geene die gy zoud laten blyven, te gaauw opfschieten zouden, en niet sterk werden. En ten tweede, om dat 'er de wind ontwyfelbaar mede speelen zou, haar te swak vindende, of van haar moeder scheuren. Daarom leer ik u de selve maar by malkander te laten staan als een bosje of ruikertje, tot in de maand van Maart van het volgende Jaar, in welke gy 'er de Slegste met een mooie droogen dag van sult wegnemen, en de beste of grootste maar alleen laten. Van dewelke gy de zy-takjes, tot op een halv-voet hoog van de Grond zult wegnemen, op dat zy geen kwasten maaken, op de plaats daar zy moeten geënt werden.

LEERLING.

Hoe lang moet men wagten, om te Enten?

B 3

Men

ERVAARE.

Men kan ze in de volgende maand van April, (of wat laater) Occuleeren, of zo de voorzegde looten, na het tweede of derde jaar een duim dik zyn, zal men die Enten, en na my dunkt niet langer wagten, om dat, hoe jonger het hout is, hoe 'er het Ent beter mede vereenigt, en de stam of sneede gauwer omzoomd, gelyk ik u zal leeren, wanner ik u de Leer-reegels van die te Enten, zal behandigen.

DERDE VRAAGSTUK.

Of de Boomen van Zaad gekomen goed zyn, zonder Geënt te werden.

I. HOOFDPUNT.

Of Zaaylingen goed zyn, sonder geënt te werden.

LEERLING.

Ik zie, myn Heer, dat UE zo veel mocite en zorg neemt, om van verscheide plaatsen en gewesten Enten van Appel en Peereboomen te hebben, om die te Enten, zou het dan niet beter zyn, Zaaylingen aan te kweeken, behalven van Peeren, die de meeste gedeelte wild zyn gelyk UE my geleerd hebt, ten minste van de Appelen die wy in onze Thuin plukken, en die op te kweken zonder te Enten?

ERVAARE.

Gy steld my daar een zaak voor, die veele Mannen in den bouw der boomen ervaaren, hebben verdedigt, en die veel andere verstandige Mannen in 't zelve werk, bedreven, hebben bestreeden, de eene hebben verzeekerd, dat uit de Zaaylingen de beste soort van Appelen kwaamen, en de anderen van de Enten alleenlyk, om u jonge begeerte dan te vergenoegen, en my selfs te voldoen, die al myn vermaak neem, om in u deese loffelyke genegendheid van de bouwery der boomen te zien, zal ik u antwoorden myn nieuwsgierige Liefeling, dathet onderscheid van de Lugt, veel kan